

Neobvyklá „cenzura“ na letecké zásilce

Cenzury provázejí poštovní provoz od pradávna – i když doby, kdy bylo třeba podávat zásilky otevřené, aby si je mohli úředníci před přepravou přečíst, jsou už dávno pryč. Cenzurou se obvykle rozumně kontrola nezávadnosti textu sdělení, a bývá prováděna především v dobách války či ohrožení. Na celistvostech ji poznáme podle razítek, nálepek, přelepek, podpisů cenzorů apod. Sbíráni takových dokladů je poměrně rozšířené a například na německé cenzury dokonce existuje dosti podrobný katalog.

Zvláštní kategorií cenzury jsou zásilky vrácené z důvodů ideové či politické nepřipustnosti námětu na poštovní známce, od nás například byly vráceny dopisy z Německa, vyplacené hodnotou připomínající 10., resp. 20. výročí odsunu (vyhnání) sudetských Němců z let 1955 a 1965, či zásilky s americkými známkami s portrétem T. G. Masaryka (v emisi Bojovníci za svobodu 1960). Některé státy se vzájemnými územními spory vracely zásilky vyplacené známkami s mapami, které nebyly podle jejich představ, či místy a městy, která podle nich patřila právě jim, a případů bychom samozřejmě mohli uvést ještě víc. I tato oblast „cenzura“ má své sběratele, a že nejde o nic výjimečného, dokazuje existence nálepek „Nepřipustné“, které řadě pošt stálo za to nechat vytisknout.

To všechno jsou dávno známé věci. Dnes vám ale chci ukázat cenzuru z jiného soudku. Jde o obálku připravenou k prvnímu letu společnosti SAS (Scandinavian Airlines, dříve Scandinavian Airlines System) do Bagdádu (Irák) a Dhahranu (Saúdská Arábie). Podle poznámky vytištěné vlevo dole ji připravila sama letecká společnost, a to v podobě běžné pro FDC, tedy s ozdobnou kresbou vlevo. Na té je mešita s palmou, letiči letadlo a pak jakási postava, o níž můžeme jenom odhadovat, že vypadala jako Ježíš Kristus (což je slabě vidět při pohledu šikmo, protože části kresby byly provedeny plasticky). „Odhadovat“ proto, že tato část

kresby je pečlivě zakryta černou barvou. Důvod byl zjevně ideologický, do muslimské země, jakou přinejmenším Saúdská Arábie byla (a je) prostě takovouto zásilku nepustili. Takto upravený doporučený dopis, vyplacený dánskými známkami a odeslaný 17. 5. 1955 z Kodaně, pak skutečně let absolvoval, o čemž svědčí razítko pošty v Bagdádu na jeho zadní straně. Později pak mezinárodní výměnou skončil ve sbírce českého filatelisty. Rozhodně přitom nešlo o jedináčka, další obálka s obdobně zakrytou částí kresby z tohoto letu je vyobrazena např. na www.postalhistory.com. Na rozdíl od té naší má číslo podací nálepky 466, což svědčí o větším rozsahu tehdejší akce. FB

NOVÉ SLOVENSKÉ ZNÁMKY

Název emise: Gorazd Zvonický (1913-1995)

Den vydání: 28. 6. 2013

Výtvarný návrh: Peter Uchnár

Rozměry známek: 34 x 26,5 mm

Druh tisku: OF; tisk PTC Praha

Hodnota: 0,65 Eur; **Číslo:** 543

Tisková forma: PA 50

Náklad: 300 tis.

FDC: OF; tisk Kasico, Bratislava

Gorazd Zvonický, vlastním jménem Andrej Šándor, se narodil 29. 6. 1913 v Močaranech (dnes část Michalovců) a zemřel 27. 7. 1995 v Římě. Byl slovenským básníkem, katolickým knězem, misionářem, pedagogem, překladatelem a v neposlední řadě významným exilovým pracovníkem. Působil v biskupském semináři v Trnavě a později jako správce farnosti v Michalovcích. V dubnu 1950 byl zatčen; podařilo se mu však uprch-

nout do Argentiny. V roce 1963 se zapojil do práce ve Slovenském ústavu sv. Cyrila a Metoděje v Římě, kde dosáhl významného postavení. Za jeho zásluhy mu zde bylo uděleno i vysoké státní vyznamenání.

